



# NORGES HØYESTERETT

Den 12. mai 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Noer og Bull i

**HR-2020-989-U, (sak nr. 20-068683STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:**

A (advokat Morten Johan Bjønness)

mot

Politiets utlendingsenhet (politiadvokat Ellen Wang)

avsagt slik

## K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens kjennelse om forlengelse av internering i medhold av utlendingsloven § 106, jf. § 106 b.
- (2) A, født 00.00.1966, er irakisk statsborger. Han fikk 6. november 2013 endelig avslag på sin asylsøknad. Senere anmodninger om omgjøring er ikke tatt til følge. Utlendingsdirektoratet fattet 7. oktober 2019 vedtak om utvisning av A med varig innreiseforbud.
- (3) A ble pågrepet 22. juli 2019 og innsatt på Trandum. Ved Oslo tingretts kjennelse 23. juli 2019 ble han internert for åtte uker i medhold av utlendingsloven § 106 første ledd bokstav a (identitetstvil) og b (unndragelsesfare). Interneringen er senere forlenget en rekke ganger, senere kun på grunnlag av unndragelsesfare.
- (4) Oslo tingrett avsa 14. april 2020 kjennelse med slik slutning:

**«A, født 00.00.1966, kan holdes fortsatt internert inntil retten eller politiet bestemmer noe annet, men ikke ut over 12. mai 2020.»**
- (5) A anket kjennelsen til lagmannsretten. Borgarting lagmannsrett avsa 28. april 2020 kjennelse med slik slutning:

**«Anken forkastes.»**
- (6) A har anket kjennelsen til Høyesterett. Det er i korte trekk anført:
- (7) Det er ikke konkrete holdepunkter for unndragelsesfare. Kravet om «særlige grunner» for videre internering er heller ikke oppfylt, jf. utlendingsloven § 106 b tredje ledd. Politiet må kunne dokumentere mer konkrete tiltak for uttransportering og estimater for interneringens lengde. Irak har dessuten innreiseforbud frem til 5. juli 2020.

- (8) Når uttransportering er usikkert, er videre internering også uforholdsmessig.
- (9) Det anføres at A i medhold av EMK artikkel 5 nr. 4, jf. nr. 1 bokstav f har rett til innsyn i hvilke konkrete opplysninger som har ledet til at han skal være verifisert og akseptert for tvangsretur. Dette er viktig av hensyn til kontradiksjonen.
- (10) *Politiets utlendingsenhet* har påstått anken forkastet. Det er ikke feil ved lagmannsrettens kjennelse. Til Iraks innreiseforbud frem til 5. juli 2020 bemerkes at politiet har egne kommunikasjonskanaler i slike saker. Politiet arbeider videre med å få landingstillatelse i Bagdad.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* kan bare prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolkning, jf. utlendingsloven § 99 a, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd.
- (12) Anførselen om unndragelsesfare er ikke nærmere begrunnet og retter seg ikke mot lovtolkningen. Ankeutvalget går derfor ikke nærmere inn på denne anførselen.
- (13) Når det gjelder anførselen om brudd på kontradiksjon fordi det ikke er gitt innsyn i politiets dokumentasjon for at irakiske myndigheter har verifisert A og akseptert tvangsretur av ham, viser ankeutvalget til at dette også var oppe i HR-2020-548-U avsnitt 14 og 15. Her uttalte ankeutvalget at «[d]et er naturlig at lagmannsretten i sin nye vurdering gjør en konkret vurdering av om utlendingen og eller hans prosessfullmektig har krav på å få se de dokumentene som er etterspurt.»
- (14) Lagmannsretten vurderte spørsmålet i kjennelse 16. mars 2020:
- «Til dette bemerkes at lagmannsretten i utgangspunktet har vanskelig for å se at A eller hans prosessfullmektig har krav på de aktuelle opplysningene – som gjelder politiets operative arbeid og som trolig vil kunne vanskeliggjøre samarbeidet med utenlandske (her irakiske) myndigheter i denne type saker. Lagmannsretten finner det imidlertid hensiktsmessig at dette spørsmålet – hvis begjæringen opprettholdes – i første omgang behandles av tingretten, i tilknytning til rettsmøtet som skal avholdes 17. mars d.å. »**
- (15) Tingretten avsa deretter kjennelse 17. mars 2020 hvor spørsmålet ble vurdert:
- «Utlendingens prosessfullmektig har begjært innsyn i dokumentasjon for politiets opplysninger om at irakiske myndigheter har verifisert utlendingen og akseptert tvangsretur. Etter rettens vurdering har politiet fremlagt dokumentasjon som viser at politiet har fått verifisering og aksept for uttransport av irakiske myndigheter. Det vises til fremlagt kontrakt med Frontex om uttransport 17. mars 2020 samt landingstillatelse i Bagdad. Retten kan ikke se at utlendingen eller hans prosessfullmektig har krav på opplysninger som gjelder politiets arbeid opp mot irakiske myndigheter og som vil kunne vanskeliggjøre samarbeidet med irakiske myndigheter i denne typen saker.»**
- (16) I lagmannsrettens kjennelse i saken her sluttet lagmannsretten seg til uttalelsene sitert foran fra den tidligere lagmannsrettsbehandlingen. Samlet sett er dette klart tilstrekkelig til å møte oppfordringen som ble gitt i HR-2020-548-U avsnitt 14 og 15. Ankeutvalget peker i denne forbindelse på at politiet i sitt tilsvaret til As anke til lagmannsretten 31. mars 2020 gir uttrykk for sitt syn på innsynsspørsmålet på følgende måte:
- «Når det gjelder anførselen om manglende innsyn, så er utlendingen gitt innsyn i hvilke opplysninger som er videreformidlet om han til irakiske myndigheter. Han er også orientert om at han er verifisert som borger av Irak og akseptert av irakiske myndigheter i tvangsretur på bakgrunn av de nevnte opplysningene. Utlendingen er videre gitt innsyn i**

dokumenter som viser planlagt, men kansellert uttransport, se dok. 07,17. Utlendingen ville ikke ha vært en del av den planlagte uttransporten, dersom han ikke var akseptert og verifisert av irakiske myndigheter. Det har formodningen mot seg at norske myndigheter ville uttransportert utlendingen uten verifisering og aksept fra irakiske myndigheter. Det vises i den sammenheng til de diplomatiske prosesser verifiseringsarbeid opp mot andre lands myndigheter medfører.

Når det gjelder korrespondansen med irakiske myndigheter for øvrig, så er dette unntatt innsyn da opplysningene griper inn i politiets operative arbeid og innsyn vil trolig kunne vanskeliggjøre samarbeidet med irakiske myndigheter, jf. dok. 07,12. Klagen på PUs avslag er oversendt og ligger hos Politidirektoratet (POD) for behandling. PU anser at Borgarting lagmannsretts kjennelse av 16.03.2020 og Oslo tingretts kjennelse av 17.03.2020 er dekkende, og må legges til grunn for domstolens vurdering av innsyn i korrespondansen med irakiske myndigheter, se dok. 09,14 og 09,15.»

- (17) Utenom anken bemerker utvalget at Høyesteretts ankeutvalg i går opphevet lagmannsrettens interneringskjennelse i en parallell sak, HR-2020-987-U, fordi utlendingsloven § 106 b tredje ledd ikke gir hjemmel til å internere bare med den begrunnelse at utsendelsen er forhindret av Covid-19. Utlendingsloven § 106 b tredje ledd første og andre setning lyder:

**«Samlet interneringstid kan ikke overstige 12 uker, med mindre det foreligger særlige grunner. Internering for å forberede eller gjennomføre en utsendelse kan bare overstige 12 uker dersom utlendingen ikke samarbeider om gjennomføring av utsendelsen eller det er forsinkelser med å fremskaffe nødvendige dokumenter fra et annet lands myndigheter.»**

- (18) Ankeutvalget la i den nevnte kjennelsen til grunn at internering for utsendelse er uttømmende regulert i andre punktum. Alternativet om «særlige grunner» er dermed ikke relevant ved vurdering av slik internering.
- (19) Politiet har i begjæringen om reinternerings 6. april 2020 vist til Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) side 449 hvor det fremgår at internering utover 12 uker krever «særlige grunner». Ankeutvalget bemerker at politiet her viser til forarbeidsuttalelser fra 2006-2007 som ikke lenger er relevante for § 106 b tredje ledd første og andre punktum. Før 2010 var det kun et krav om «særlige grunner» dersom interneringen skulle vare utover 12 uker. Dette ble endret ved en ny bestemmelse i §106 tredje ledd andre punktum, som tilsvarer dagens § 106 b tredje ledd andre punktum. Det vises til Prop. 3 L (2010–2011) avsnitt 11.1.5 og HR-2020-987-U.
- (20) Loven oppstiller altså to alternative vilkår for internering utover 12 uker der utledningen er internert for utsendelse. Om forståelsen av vilkåret om at «det er forsinkelser med å fremskaffe nødvendige dokumenter fra et annet lands myndigheter» heter det i HR-2020-987-U avsnitt 17:

**«Spørsmålet er om forsinkelser som oppfyller vilkårene i § 106 b tredje ledd, men som har blitt ryddet av veien i løpet av en interneringsperiode, kan gi grunnlag for forlenget internering ut over 12-ukersperioden. Ordlyden utelukker ikke at tidligere forsinkelser kan være av betydning. Spørsmålet er så vidt ankeutvalget kan se ikke behandlet i rettspraksis eller forarbeider. Ut fra spørsmålet med bestemmelsen, slik dette er formulert i forarbeidene, mener ankeutvalget at forutsetningen for å la en slik tidligere forsinkelse begrunne internering ut over 12 uker, må være at det er en nær faktisk og tidsmessig sammenheng mellom forsinkelsen og behovet for fortsatt internering.»**

- (21) Det fremgår av lagmannsrettens avgjørelse, med henvisning til tingrettens kjennelse, at utsendelsen av den ankende part var planlagt gjennomført 17. mars 2020, men at den ble utsatt som følge av koronapandemien, og at det er usikkert når ny uttransport vil kunne gjennomføres. Lagmannsretten har ikke vurdert om det er en tilstrekkelig nær faktisk og

tidsmessig sammenheng mellom forsinkelsen og behovet for fortsatt internering, slik at det fortsatt er hjemmel for internering av den ankende part.

- (22) For så vidt gjelder det alternative vilkåret for fortsatt internering, at «utlendingen ikke samarbeider om gjennomføring av utsendelsen», fremgår det av sakens dokumenter at utlendingens manglende samarbeid har vært relevant ved vurderingen. Om vilkåret i § 106 b tredje ledd andre punktum er oppfylt, er ikke drøftet av lagmannsretten.
- (23) Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves.
- (24) Kjennelsen er enstemmig.

#### S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Ragnhild Noer  
(sign.)

Bergljot Webster  
(sign.)

Henrik Bull  
(sign.)